

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

DOMINICA IV. POST TRINITAT.

Evangelium Luc. 6. v. 36 -- 42.

EXORDIUM.

CUm Templum Hierosolymitanum aliquamdiu in manu hostium fuisset, cessante in illo vero Dei cultu, sanctificatio deserta erat, & altare prophanatum, & portæ exusta, & in atriiis virgulta nata, sicut in saltu, vel in montibus. Propterea Judas Macchabeus, in fugam coniectis hostibus, ordinavit, ut sanctuarium emundaretur, contaminatio tolleretur, & altare, quod ab hostibus prophanatum erat, destrueretur, ejusque loco novum ædificaretur. Deinde obtulerunt sacrificium, secundum legem, in canticis, & cytharis, & cingriis, & in cymbalis, & cecidit omnis populus in faciem, & adoraverunt & benedixerunt in cælum eum, qui prosperavit eis, 1. Macc. 4. 38.

Nos Dilecti! principio conditi eramus, ut Templum Dei vivi essemus, 1. Corinth. 3. v. 16. Verum per tristem Protoplastorum lapsum in Dæmonis infernalis potestatem devenimus, is templum cordis nostri occupavit adeo devastatum, ut loco fructuum Spiritus, nil nisi spinæ & tribuli enascantur, quales sunt: homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae, aliaque nefanda, quæ coinquinant hominem, Matth. 15. v. 19. Iccirco Christus venit, tanquam Dominus templi, Mal. 3. v. 1. & reformationem instituit, dum nobis voluntatem Patris cælestis manifestavit, ut sciamus, quid facere, quidque omittere nos oporteat. Deum enim nemo vidit unquam: Unigenitus Filius

qui est in sinu Patris, ipse enarravit, Joh. 1. v. 18.

Quando ad hujus voluntatem vitam nostram componimus, tunc debitum nostrum implemus, offerentes Deo sacrificium in justitiâ: quod placebit Domino, sicut in diebus antiquis, & sicut in annis prioribus, Mal. 3. v. 4. & hoc quidem propter Christum, in quo nos gratificavit Pater, Eph. 1. v. 6.

Præclaram hujus rei ideam in prælectâ Pericope habemus, ubi Dominus Legislatoris officio fungitur, & non modò discipulis & Apostolis suis: sed nobis quoque omnibus Regulas certas præscribit, quomodo nos erga proximum gerere debeamus, nisi Spiritus sancti templum destruere atque disperdere velimus: non enim habitat in anima malevola, nec in corpore peccatis subdito, Sap. 1. v. 4. sed ubi templum suum habet, ibi & fructus ejus inveniuntur, descripti, Galat. 5. v. 22.

Nos videbimus pro instituti ratione

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

ANte octiduum audivimus de ove perditâ, quanta cura à Pastore restituta fuerit, nempe sic, ut nonaginta novem

uu in

in deserto dimiserit, vadens ad illam, quæ perierat, donec invenerit eam, & ad gregem reduxerit. Hoc de Christo Salvatore intelligendum, qui tanquam verus, & fidelis pastor in mundum venit, quærere & salvare, quod perierat, Matth. 18. v. 11.

Quemadmodum vero terrenus pastor oviculas suas non modò in sana pascua ducit: sed & adversus lupum easdem tuerur: Ita Christus fidelis ille ἀρχιεργαὶν & Episcopus animarum nostrarum facit, 1. Petr. 5. v. 4. quando non saltem agenda nobis præteribit, sed & ab iis, quæ animæ incommodant, dehortatur, idque modò *Negative*: Nolite judicare, & non iudicabimini. Nolite condemnare, & non condemnabimini: modò *Affirmative*: Dimittite, & dimittetur vobis, date & dabitur vobis &c.

Querela respicit

I. *Judicandi levitatem*, quæ in hoc mundi senio adeò invaluit, ut optima quæque in sequiorem partem mali interpretentur. Hoc non latuit optimum Servatorem, cui id sæpè accidit, idèd inquit in prælectâ Paricope: Nolite judicare & non iudicabimini, nolite condemnare, & non condemnabimini. Quibus verbis iudicium temerarium notatur, quando quis alterum contrâ propriæ scientiæ & conscientiæ dictamen mendacis & calumniis operatur, & condemnat, ut Pontificiis valdè familiare est, qui nostram Evangelico-Lutheranam doctrinam in verbo Dei sufficienter fundatam, hæreseos arguunt, adeoque nos condemnant & Diabolo devotent. Sic & suspicio contrâ proximum, quæ tamen ut plurimum vanissima est, in-

valuit. Exempla invenies, 1. Sam. 22. v. 18. & Act. 28. v. 4.

Adhuc hodiè judicandi hæc levitas in omnibus Hierarchiis subindè exercetur, Quis me constituit iudicem? ait Absolon. Quis me consulem? quis vicarium? ajunt nasutuli; Verùm, quid ait Siracides? Altiora te ne quæsieris, & fortiora te, ne scrutatus fueris, Sir. 3. v. 24.

Equidem quod ipsa Dei lex pro peccatis agnoscit, id minimè probandum, sed potius judicandum & condemnandum est, à quolibet eâ ratione, quam officii ejus ratio requirit: Væ enim, qui dicunt malum bonum, & bonum malum, Esa. 5. v. 20.

Verùm res certa sit oportet, observandum quippè illud Siracidis: Corripe amicum, ne fortè non fecerit, aut si fecerit, ne iterum addat facere, c. 19. v. 13.

Secus res se habet, si exploratum satis est, quempiam in falsa doctrinâ vel vita profanâ, sine præviâ poenitentia decessisse: cur enim ibi non iudicares? cur non condemnares? Caritas quidem meliora quæque sperat, 1. Cor. 13. v. 7. sed non sine fundamento: Ut enim lignum ceciderit, ibi erit, Eccles. 11. v. 3.

II. *Cæci ducis & ducti temeritatem*, de quâ Servator: Num potest cæcus cæcum ducere, nonne ambo in foveam cadent?

Ejusmodi cæcorum duces hodie tenus adhuc multi occurrunt:

I. *In Choro*, ut sunt hypocritæ & Pharisæi, qui de vero Christianismo multa garrunt, sed ne digitulo quidem attingunt, de his Servator: Dicunt & non faciunt, Matth. 23. v. 3. Iccirco verè cæcorum duces sunt; cæci in notitiâ Dei, occæ-

cati

cati in hypocrisi & incredulitate, ut non ineptè in illos quadret illud Pauli, Rom. 2. v. 22.

2. *In Foro.* Ubi hic vel ille iudex mali pœnam irrogare tenetur, cui tamen ipse profundius immerfus est. Hinc infinita mala & scandala in subditos transeunt. Nam secundum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis rector est civitatis, tales & inhabitantes in eâ, Sir. 10. v. 2. Magistratui Deus gladium accinxit, quem non sine causa portat: sed Dei minister est, vindex in iram ei, qui malè agit, Rom. 13. v. 4. idque fiat oportet, sine acceptione personæ cujusdam, Deut. 1. v. 17. ubi igitur muneribus corrumpi se patitur & connivet, ubi iustitia exercenda foret, ibi locum habet illud Prophetæ: Qui dirigunt populum istum, seductores sunt, & qui diriguntur, absorbentur, Esa. 9. v. 17.

3. *In Toro.* Tales sunt parentes illi, quorum esset liberos suos ad bonum educare, & ipsi didicerunt malum, ut nequeant benefacere, Jer. 13. v. 23. quo ipso liberi scandalizantur, ut à teneris in omnibus nequitias patriissent, donec abeant ad progeniem patrum suorum, & in æternum usque non videant lucem, Psal. 49. v. 20. Hi omnes cæci cæcorum ducès sunt, à quibus nos Christus in Evangelio præmonet.

Quilibet in rebus fidei accuratè sibi prospiciat, quibus doctoribus & ducibus utatur, non credens omni Spiritui, sed probans Spiritus, si ex Deo sint: quoniam multi Pseudoprophetæ exierunt in mundum, 1. Joh. 4. v. 1. ab impiis egredietur impietas, 1. Sam. 24. v. 14. & falcinatio nugacitatis obscurat bona Sap. 4. v. 12.

III. *Hypocritarum iniquitatem*, qui festucam in oculo fratris facillè vident, sed trabem in oculo suo non considerant, ut Servator in Evangelio loquitur. Quod iterum Phariseis & Scribis dictum: qui multa in Christo ejusque discipulis reprehendebant, cum ipsi vitiiis non exiguis obnoxii fuerint.

Adhuc hodiè multi reperiuntur hypocritæ, qui seipos justificant, alios verò despiciunt. Non enim videmus manticæ, quod in tergo est. Considera ergo te ipsum, ne & tu tenteris, Gal. 6. v. 1. Filii Jacobi fratrem Josephum odio infensissimo prosequabantur, quod somnia habebat, somniatorem eum inde appellantes, Gen. 37. v. 19. & hoc sufficientem inimicitiae causam arbitrabantur, ipsi verò homicidæ & incestuosi erant, quod non videbant, Gen. 37. v. 5. Confer parabolam Matth. 18. v. 25.

Quod si quotidianam praxin intuemur, hic alterum contemnit ratione paupertatis, & ipse trabem avaritiæ in corde suo non sentit, quæ in interitum & perditionem mergit homines, 1. Tim. 6. v. 9. Alius spernit proximum ob inscitiam & simplicitatem, & ipse non cernit in corde suo trabem impietatis, quod arte & scientia suâ abutatur in perniciem proximi, unde haud abs re Sitacides: Melior est homo, qui minuitur sapientiâ & deficiens sensu in timore Dei, quàm qui abundat sensu, & transgreditur legem Altissimi, Sir. 19. v. 21.

Hoc turpe vitium, quod meritò declinandum est nobis. Judæi proverbio utebantur, quod perperam Christo applicabāt, dicentes: Medice, cura te ipsum, Luc. 4. v. 23. Sanius verò erit, ut nos ipsos eo invicè

excitemus, quoniam omnes in corruptione sumus, Sir. 8. v. 6.

Qui igitur ad aliorum errata notanda proclivis est, is meminerit, quanta vitiorum colluvies ad januam suam verferetur, apprimè studens, quomodo eam removeat, & facilè navis aliorum condonaturus est. Deindè pœnam recordetur, quæ certissimè ejusmodi malevolos insequetur, ut & ipsi tandem judicium sine misericordia subituri, abominatio omni carni futuri sint, Esa. 66. v. ult.

— Absentem qui rødit amicum,
Qui non defendit alio culpante, solutos
Qui captat risus hominum, famamque
dicacis,

Fingere qui non visa potest, commissa
tacere

Qui nequit; hic niger est, hunc tu Romano
caveto.

Hic Ethnicus minimè probavit iniquos hosce judices, quanto minus Deus probabit? Quin potius occinet illis Davidis illud: Cur recitas statuta mea, & assumis testamentum meum per os tuum? Psal. 50. v. 16.

Hæc memineritis Vos mei! prohibentes linguam vestrã à malo, & labia vestra, ne loquantur dolum, Psal. 34. v. 14. Psal. 15. v. 13.

De Secundo.

Sequitur Medela, quæ fuit
1. Ex affectus paterni consideratione: hinc Christus: Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est.

Principes atque Magnates pro insigni gloriã sibi ducunt, si illustri loco nati, ma-

jores nobiles à quarta usque generatione accessere possint. Sed nihili æstimandum est, respectu nobilitatis, quã Christus fideles suos insignivit, quod cum ipso eundem Deum & Patrem habeamus, hinc ait: Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, ad Deum meum, & Deum vestrum, Joh. 20. v. 18.

Confidite, vos mei! in omnibus calamitatibus. Si Deus Pater noster, benè nobis erit, nos enim liberi ejus sumus. Quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem porriget ei? Matth. 7. v. 9.

Si Deus Pater, nosque filii ejus, Christus frater noster est, hinc compellare possumus eum: Fratrem ne desere frater! hoc si fecerimus, exaudiet nos, futurus nobiscum in tribulatione: eripiet nos & glorificabit nos, Psal. 191. v. 15. 16. Propterea enim non Angelos, sed semen Abrahamæ apprehendit, ut misericors fieret, & fidelis Pontifex ad Deum, & ut repropitiarer delicta populi. In eo, enim, in quo passus est ipse & tentatus, potens est eis, qui tentantur, auxiliari, Hebr. 2. v. 16.

Si Deus Pater & nos filii ejus, hæredes quoque ejus sumus, ut Paulus colligit, Rom. 8. v. 17. Utique hæredes ejus, quos præclara hæreditas manet, nempe vita æterna, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo, Tob. 2. v. 12.

Margareta, Daniæ, Sveciæ, Norvegiæque Regina, adoptavit Ericum, Ducem Pomeraniæ: hæc magna gratia fuit, Sic enim hic Dux tria accepit Regna, Sed nos hæreditas multò amplior manet, ratione spiritualis adoptionis, quam Christus nobis

bis